

Balogh Katalin Kitti

joghallgató (PTE- ÁJK), az ÓNSZ Közzjogi tagozatának tagja

Lehetőség és ellehetetlenítés: A generatív mesterséges intelligencia hatása a szerzői jogra az EU-ban

I. Bevezetés

A generatív mesterséges intelligencia (továbbiakban: generatív MI) fejlődése, térnyerése globális szinten új kihívásokat állít a modern társadalmak és a jogrendszerek elé. Ezek a kihívások számos területen próbára teszik az államok jogrendszerét (ilyen például az online térben elkövetett jogsértések átalakulása, adatvédelmi aggályok az algoritmusok sokaságában, személyiségi jogok megsértésének fokozódása a tartalomgenerálás következtében, az orvos-diagnosztikai alkalmazásból adódó hozzájárulási nehézségek, és még számos egyéb problémás jelenség). Ebből következően, a generatív MI megjelenése egy-egy jogterületen számos esetben jogalkalmazási, vagy épp jogalkotási feladatot jelent. Ezek a modern államokat érintő problémák a legtöbb esetben jelenleg is megoldásra, a jogalkotók és jogalkalmazók lépéseire várnak.¹

Ilyen kihívással telített terület a szerzői jog is, ahol a generatív MI megjelenése és elterjedése ugyancsak számos új kérdést vet fel. Az egyik ilyen nagy kérdéskör az MI generált tartalmak vonatkozásában felmerülő esetleges szerzői jogi védelem, illetve ennek egyéb vonatkozási, mint a szerző, továbbá a jogosult személye. Másik nagy kérdéskör e téren a védett művek jogosulatlan felhasználása az MI szoftverek betanító adatbázisaiban. Mindkét esetben érdemes az Európai jogi szabályozásra, illetve az európai álláspontra, továbbá az egyes szereplők és kutatók véleményére tekintettel megvizsgálni a kérdéseket és az azokra adható lehetséges válaszokat.

II. Generatív MI a szerzői jogi gyakorlatban és a szabályozásban

A generatív MI modellek, azok betanításával összefüggő kérdések, illetve az általuk generált tartalmak, sok más jogterület mellett, megjelentek a szerzői jogban is. Mind az alkotó folyamatokban, mind a szerzői művek felhasználása, illetve ez utóbbival összefüggésben, a jogsértések területén is. Ez utóbbit mi sem bizonyítja jobban, mint a közelmúltban egyes MI szolgáltató vállalatokkal szemben, a szerzői jogok megsértése tárgyában, szerzők és szerzői szervezetek által indított peres eljárások. Érdemes röviden ismertetni néhány, az utóbbi időben

¹ *Ld. Halász Csenge: A deepfake-technológia személyiségi jogi hatásai. Magyar Jog 2025/12. sz. 773. o., Marcelo Pasetti – James William Santos – Nicholas Kluge Corrêa – Nythamar de Oliveira – Camila Palhares Barbosa: Technical, legal, and ethical challenges of generative artificial intelligence: an analysis of the governance of training data and copyrights. Discover Artificial Intelligence. 2025/5. sz. 20. o., Onyekachukwu R. Okonji – Kamol Yunusov – Bonnie Gordon: Applications of Generative AI in Healthcare: algorithmic, ethical, legal and societal considerations. 2024. 5-8. o.*

lezárult vagy jelenleg is folyamatban lévő pert.² Francia szerzők áprilisban indítottak pert a Meta ellen, arra hivatkozva, hogy a cég jogosulatlanul használta fel műveiket az MI modelljének betanításához.³ Egy német szerzői szervezet novemberben pedig pert nyert az OpenAI ellen.⁴ Az eljárás tárgya ebben az ügyben is a vállalat MI modelljének betanítása során megvalósított szerzői jogsértés volt, jogosulatlanul használták fel német szerzők védett műveit.⁵ Az ügyben a bíróság azt a megállapítást tette, hogy a védett dalszöveg többszörözése (és a modell általi memorizálása) nem felel meg a szöveg- és adatbányászat kivételszabályának.⁶

Az Európai Unió (EU) Mesterséges intelligencia rendeletének (továbbiakban: AI Act)⁷ hatását (valójában annak hiányát) az uniós szerzői jogi védelemre, több szerző, szervezet is sérelmezte.⁸ Európai szerzői szervezetek nyilatkozatából is az derül ki, hogy a rendelet sem nyújt védelmet, megoldást a szerzők sérelmére elkövetett jogsértések ellen.⁹ Műveiket jogosulatlanul, engedély és jogdíj fizetése nélkül, legtöbbször a jogosult tudomása nélkül használják fel MI modelljeik betanításához a vállalatok.¹⁰ Ezzel kapcsolatban, szerzői jogainak védelme érdekében írt levelet az Európai Bizottságnak több európai kulturális szervezet.¹¹ Szerintük az AI Act és az uniós szerzői jogi szabályozás jelenlegi formájukban nem biztosítják jogaik érvényesülését, védelmét.¹²

Az AI Act-nek, habár nem a szerzői jog áll a fókuszában, vannak ebből a szempontból is releváns rendelkezései.¹³ Követelményt támaszt egyrészt arra vonatkozóan, hogy az MI modell betanításához használt tartalmakról (így beleértve a védett műveket is) összefoglalót kell készítenie

² Molnár Anna: Képlöpés, AI és szerzői jog - A digitális képek háborúja. Jogászvilág.

<https://jogaszvilag.hu/szakma/keplopas-ai-es-szerzoi-jog-a-digitalis-kepek-haboruja/> (2025. 12. 05.).

³ Kelvin Char: French publishers and authors sue Meta over copyright works used in AI training. The Associated Press. <https://apnews.com/article/france-meta-artificial-intelligence-lawsuit-copyright-168b32059e70d0509b0a6ac407f37e8a> (2025. 12. 01.).

⁴ Deborah Cole – Philip Oltermann: ChatGPT violated copyright law by ‘learning’ from song lyrics, German court rules. The Guardian. <https://www.theguardian.com/technology/2025/nov/11/chatgpt-violated-copyright-laws-german-court-rules> (2025. 12. 03.), 42 O 14139/24. LG Munich. 2025.

⁵ Uo.

⁶ 42 O 14139/24. LG Munich. 2025.

⁷ 2024/1689 (EU) rendelete a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, valamint a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, továbbá a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet) [HL 2024 L 1689] (továbbiakban: AI Act).

⁸ Anna Desmarais: Tiltakozik több európai művészcsoport az uniós AI-törvény életbe lépése után. Euronews. <https://hu.euronews.com/next/2025/08/02/unios-ai-torveny-muvesz-szerzoi-jog> (2025. 10. 30.).

⁹ Uo.

¹⁰ Uo.

¹¹ Jennifer Rankin: EU accused of leaving ‘devastating’ copyright loophole in AI Act. The Guardian. <https://www.theguardian.com/technology/2025/feb/19/eu-accused-of-leaving-devastating-copyright-loophole-in-ai-act> (2025. 10. 30.).

¹² Uo.

¹³ Grad-Gyenge Anikó – Tomasovszky Edit: Az AI és a szerzői jogi kihívás. Wolters Kluwer, Budapest 2024. 13. o.

és közzé tennie a szolgáltatóknak.¹⁴ Majd ezt követően rögzíti azt is, hogy rendelkezései nem érintik a szerzői jogi szabályok érvényesítését.¹⁵ Továbbá az általános célú MI modellek szolgáltatóira vonatkozóan olyan kötelezettséget fogalmaz meg, hogy vezessenek be a szerzői jognak megfelelő politikát.¹⁶ Ennek érvényesülése viszont bizonytalan, e kötelezettségeik betartását segítő Gyakorlati Kódex (erről ld. lentebb bővebben) önkéntes alapon követendő, így a rendelkezés gyakorlati jelentőségéről egyelőre nem beszélhetünk. Előírja továbbá a rendelet, hogy a szolgáltatóknak biztosítaniuk kell, hogy egyes autentikus generált tartalmak esetén fel legyen tüntetve azok MI-generált volta.¹⁷ Ennek az átláthatósági követelménynek a téma vonatkozásában az MI felhasználásával előállított eredmény potenciális szerzői jogi elismerése esetén lehet jelentősége, további feltételként szolgálhat a védelemhez. Emellett pedig fogyasztóvédelmi célt szolgál,¹⁸ mivel az MI generált tartalmak valódi felvételektől történő megkülönböztetése egy átlagember számára már napjainkban is kihívást jelenthet, így kiemelten fontos a generált kimenetek beazonosíthatóságának biztosítása, vagyis a beazonosítás kikényszerítése.

Az AI Act nem kizárólag az Unió országokban fejlesztett MI modellekre vonatkozik, bármely az EU piacon megjelenő MI-nek meg kell felelnie a szabályainak.¹⁹ Erről maga az AI Act rendelkezik,²⁰ hiszen az “uniós piacon forgalomba hozó” szolgáltatóknak írja elő a kötelezettségeit, ezáltal nemzetközi jelentőségűvé emeli a rendeletet. Ez az ún. “Brüsszel effektus” egyik megnyilvánulási formája, amely a világpiac egyoldalú szabályozásának képessége az EU részéről.²¹ Ennek eszköze az uniós szabályoknak való megfelelés követelménye, aminek a piac különböző szereplői (így a harmadik országokban működő, de az Unió piacán forgalmazó cégek is) meg kell feleljenek.²² Az AI Act maga is rögzíti, hogy az MI modellek szolgáltatóinak meg kell felelnie az uniós szerzői jognak, különös tekintettel a 2019/790 (EU) irányelvre (továbbiakban: DSM irányelv).²³ A DSM irányelvben mesterséges intelligenciára vonatkozó rendelkezés nincs, így ennek az alapvető szerzői jogi szabályok vonatkozásában van relevanciája a témában. Ezen belül is, a tanulmány szempontjából kiemelt jelentősége a szöveg- és adatbányászatra vonatkozó szabad

¹⁴ AI Act (107), 53. cikk, *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 13. o.

¹⁵ AI Act. (106), (108).

¹⁶ AI Act. 53. cikk (1) c).

¹⁷ AI Act (134), *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 13. o.

¹⁸ European Parliament legislative resolution on AI Act. 2024. [P9_TA(2024)0138] (133).

¹⁹ *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 14. o.

²⁰ AI Act (106).

²¹ *Hobmann Balázs – Kis Kelemen Bence*: Is There Anything New Under the Sun? A Glance at the Digital Services Act and the Digital Markets Act from the Perspective of Digitalisation in the EU. *Croatian Yearbook of European Law and Policy*. 2023. 229. o.

²² Uo.

²³ AI Act. (104) - (106), 53. cikk (1) c)., *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 13-14. o.

felhasználást lehetővé tevő kivételszabálynak van.²⁴ Az irányelv kivételszabálya került átültetésre a magyar szerzői jogról szóló törvénybe (továbbiakban: Szjt.).²⁵

III. Generatív MI felhasználásával generált eredmény, mint szerzői jogilag védett mű?

Generatív MI segítségével történő alkotás esetén több kérdés is felmerül a szerzői jogi elismerés vonatkozásában. Védett műnek tekinthető-e bizonyos feltételek megvalósulása esetén a generált tartalom? Különbözik az előbbi kérdésre adható válasz a szerző hipotetikus differenciálódása esetén (természetes személy vagy maga az MI)? Lehet-e egyáltalán az MI szerző a generált eredmény tekintetében, vagy csak eszköz szerepét töltheti be? E kérdések vizsgálatát a maguk komplexitásában, összefüggéseik tükrében látom célravezetőnek, így az alábbiakban erre teszek kísérletet.

Hasonló a témában kutatók álláspontja abban a kérdésben, hogy eszköz szerepét vajon betölthetné-e a generatív MI a szellemi alkotások folyamatában. Viszont ahogy az az MI körüli kérdésekben megszokott, jelenleg határozott válasz e kérdésre sem adható, ebből következően a kutatók részéről sem fogalmazódtak meg biztos állítások. Az megállapítható, hogy kétségtől nagyobb rációt látnak abban, hogy a generatív MI korlátozott mértékű, eszközként történő igénybevétele a mű létrehozásához jobban beleillene a szerzői jogi gondolkodásba, mintsem, hogy az így létrejövő művet az MI szoftver alkotásaként részesítsék védelemben.²⁶ Ez utóbbihoz ugyanis a generatív MI modell jogalanyiséggal történő felruházására lenne szükség, amely jelenleg teljesen elképzelhetetlen, nem csak a szerzői jogi, de alapvetően a magánjogi gondolkodásban is.²⁷

A modern technológia valamely innovációjának eszközként történő használata és elismerése nem számítana elképzelhetetlen újdonságnak a szerzői jog világában, viszont a generatív MI elfogadhatósága, sajátos tulajdonságai miatt mégis megkérdőjelezhető.²⁸ Mivel a generatív MI modell saját “döntésekkel” (általánosan levont, gyakran visszakövethetetlen következtetések alapján történő tartalom-generálással) vesz részt az alkotó folyamatban, így az ebben betöltött szerepe nem feleltethető meg egy passzív eszköznek.²⁹ Az alkotás bizonyos pontjain részben vagy egészben helyettesíti a természetes személy alkotót.³⁰ Így felmerül az a kérdés, hogy a generatív MI felhasználásával létrehozott művek (egyáltalán a természetes személy szerzőként történő elismerése

²⁴ 2019/790 (EU) irányelve a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról. [HL 2019 L 130] (továbbiakban: DSM irányelv) 4. cikk.

²⁵ A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (továbbiakban: Szjt.) 35/A § (1) bekezdés, *Grad-Gyenge - Tomasovszky*: i. m. 13. o.

²⁶ *Ld. Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 6-7. o.

²⁷ *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 7. o., *Kálmár*: i. m.

²⁸ *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 6. o.

²⁹ *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 6. o.

³⁰ Uo.

esetén is) élvezhetnének-e azonos szerzői jogi védelmet, mint a teljes egészében emberi erővel készült alkotások? Az elutasító hozzáállás nem teljesen indokolatlan, a “*prompt*” alapján történő generálás során a természetes személy szerepe passzív, az így létrejött mű legtöbb esetben nem vagy alig tükrözi kreatív gondolatait, ebből adódóan ilyenkor hiányzik az egyéni-eredeti jelleg.³¹ 2013-ban még például egy német bírósági határozat indokolása szerint önmagában a pornográfia sem élvezhetett szerzői jogi védelmet, mivel “kizárólag primitív módon ábrázol szexuális cselekményeket”, hiányzik belőle a személyek szellemi tevékenysége, vagyis az egyéni-eredeti jelleg is teljes egészében, így nem minősülhetett szellemi alkotásnak.³² Tehát ez alapján, ha egy harmadik személy szellemi tevékenységéből fakad a pornográf felvétel koncepciója, de az eredményt *de facto* megvalósító személyek, mint az ábrázolás létrehozásának “eszközei”, nem járulnak hozzá kreatív tartalom létrehozásához saját gondolataikkal, ez utóbbi következtében az eredmény nem minősül szerzői műnek. Vagyis ennek analógiájára, azt a megállapítást kéne tenni, hogy hiába a “*prompt*”-ot adó személy szellemi munkája, a generatív MI eszközként történő használata következtében, mivel az MI nem képes önálló szellemi tevékenységgel részt venni az alkotás folyamatában, ez esetben sem jöhetne létre szerzői jogi szempontból értékelhető eredmény.³³ Ennek ellenére, mivel a szerzői jog nem magát az alkotás folyamatát védi (jelen esetben az adott tartalom MI általi generálását), hanem a létrejött eredményt,³⁴ így az sem elképzelhetetlen, hogy a szerző egyedi gondolatait, kreativitását kellőképpen tükröző, de MI által generált eredményt a szerzői jog védelemben részesítse a szerző javára (annak ellenére, hogy a valódi létrehozás mozzanatát az MI végezte, a szerző erre irányuló, konkrét utasításai alapján). Vagyis annak ellenére, hogy az MI felhasználásával létrejött eredmények esetén feltehetően a gépies, kreatív gondolatokat mellőző (vagy nagy mértékben hiányoló) generált tartalmak vannak többségben, nem kizárt, hogy olyan művek is létrejöjjenek, amelyek megfelelnek a szerzői mű kritériumainak.³⁵ Ennek oka, hogy habár az utasítást adó személy kreatív gondolatai nem közvetlen módon rajzolódnak ki az így létrejött eredményben, közvetett módon mégis elképzelhető és megvalósítható olyan határozott utasítási folyamat, ami meghatározott keretek között szerzői jogilag értékelhető eredményre vezethet.³⁶

Viszont, ha azt az eshetőséget vizsgálnánk, aminek végkimenetele maga az MI szerzőként történő elismerése lenne, egyelőre az előbbivel ellentétes választ kellene kapnunk. Habár a generatív MI képes következtetéseket levonni a betanított adatok és minták alapján, kreativitása nem közelíti

³¹ Grad-Gyenge – Tomasovszky: i. m. 8. o.

³² 7 O 22293/12. Malibu Media LLC kontra Telefonica Germany GmbH & Co. OHG. 2013.

³³ Legjobb tudomásom szerint a hivatkozott bírósági döntést később a fellebbviteli fórum felülbírálta (*overturned*).

³⁴ Grad-Gyenge – Tomasovszky: i. m. 4. o.

³⁵ Grad-Gyenge – Tomasovszky: i. m. 8.-9. o., Bálint Anita: a mesterséges intelligencia és a szerzői jogok kérdése az Európai Unióban. Miskolci Jogtudó 2024/1. sz. 15. o.

³⁶ Grad-Gyenge – Tomasovszky: i. m. 8-9. o.

meg az emberi alkotót.³⁷ Az így létrejött mű az egyéni-eredeti jelleg jelenlegi értelmezésének nem tudna megfelelni, mivel az MI egyéni, “személyiségéhez” kötődő, kreatív gondolatai nem fejeződnek ki benne. Továbbá a jelenlegi magyar, illetve európai uniós szerzői jogi szabályozással, annak elveivel és szellemiségével sem összeegyeztethető a generatív MI szerzőként történő elismerése.³⁸ Nem véletlen tehát, hogy jelenleg ezt a koncepciót (részben erre hivatkozva) a témában kutatók is elvetik.³⁹ Összességében tehát a kutatók nem valószínűsítik az MI felhasználásával létrejött mű és az azt “megalkotó” (tehát az utasítást adó) szereplő (természetes személy vagy maga az MI) szerzői jogi elismerését, de elképzelhetőségét nem vitatják.⁴⁰

Ettől eltérő helyzet kialakításához tehát a szerzői jogi szabályozás módosítására lenne szükség (hazai és uniós viszonylatban). Ugyanis kizárólag a természetes személy szerzői jogállását ismeri el, mind az uniós, mind a hazai szabályozás.⁴¹ Ennél valamivel egyszerűbb helyzet állna elő (legalábbis az eljárási oldalt tekintve) a szerzői jogi jogosult vonatkozásában, hiszen e fogalom meghatározását a tagállamok maguk végezhetik.⁴² Érdekes e kérdéskör kapcsán, hogy a *Star Trek: Voyager* című sci-fi egyik epizódjában⁴³ az egyik karakter, aki egy programozott entitás, ún. “orvosi hologram”, szerzői művet hozott létre (ami párhuzamba állítható a generatív MI szoftver által megalkotott művel), a mű felett gyakorolható szerzői jogok tárgyában indult per eredményeként pedig bizonyos (alapvetően organikus élőlények számára biztosított) szerzői jogokat kapott. Azt tehát biztosan meg lehet állapítani, hogy a sorozat gondolatmenetétől kevésbé állt távol az MI szoftver szerzői jogi jogosultként történő elismerése, mint a jelenleg fennálló európai szerzői jogi gondolkodástól. Ha hipotetikusán azt feltételezzük, hogy a generatív MI felhasználásával létrehozott eredmény szerzői jogi elismerést, egyes generatív MI modellek pedig jogi személyiséget kapnának, az MI szerző továbbra sem lehetne, viszont a magyar Szjt. szerint szerzői jogi jogosult már igen.⁴⁴ Ebben az esetben, habár a szerzők számára biztosított jogosultságok kimerítő jelleggel nem érvényesülnek, a jogosultat megilletik bizonyos vagyoni jogosultságok a mű felett, mint a például a felhasználás joga. Ez utóbbit leszámítva viszont a generatív MI modellek jelenlegi fejlettségét tekintve nincs létjogosultsága e megoldásnak. Illetve a jogalanyiságot érintő probléma ugyanúgy fennáll a jogosult kérdéskörében, mint a szerzőség esetén. Vagyis, hogy a közeljövőben elképzelhetetlen olyan

³⁷ *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 8. o.

³⁸ *Molnár*: i. m., *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 7. o., *Kálmán Kinga*: Valóban a szerzői jog a legalkalmasabb eszköz a mesterséges intelligencia produktumainak védelmére? - Mezei Péter előadása a pesszimista álláspontról. TK Jogtudományi Intézet. <https://jog.tk.elte.hu/blog/2022/02/valoban-a-szerzoi-jog-a-legalkalmasabb-eszkoz> (2025. 10. 30.), *Bálint*: i. m. 15. o.

³⁹ Uo.

⁴⁰ *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 8-16. o., *Kálmán*: i. m.

⁴¹ *Molnár*: i. m., *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 7. o.

⁴² *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 2-6. o.

⁴³ *Star Trek: Voyager*: Author Author.

⁴⁴ *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 2-6. o.

reform, ami magában foglalná a generatív MI jogi személyiséggel történő felruházását vagy új jogalanyként történő elismerését, nem csak a magánjogi felfogásból adódóan, de a technológia jelenlegi állása miatt is. Egy fokkal kevésbé elrugaszkodott gondolatként felmerülhetne a szerzői jogi jogosultak körében az MI modell fejlesztője is.⁴⁵ Esetében, habár nem a jogalanyiség megléte jelentené a problémát, viszont (ellentétben a generatív MI modellel) a szerzői mű létrejöttéhez és az ahhoz vezető kreatív alkotói folyamathoz érdemben nem járul hozzá, így ő nem részesülhetne jogosultként sem szerzői jogi védelemben.⁴⁶

Az MI generált művek szerzői jogi elismerésének feltételezése esetén, szükséges megemlíteni azt az álláspontot, amit néhányan a témában kutatók közül is kifejeztek, miszerint az MI felhasználásával létrehozott eredmény szerzői műként történő elismerése a teljes mértékben emberi erővel létrehozott alkotások és az azokat létrehozó szerzők ellehetetlenítéséhez vezetne.⁴⁷ Véleményem szerint ennek nem feltétlenül kellene megvalósulnia. Megfelelően körülhatárolt és konkrét szabályok mentén beemelhető lenne a szerzői jogi alkotó folyamatokba a generatív MI. Ezen túlmenően pedig új lehetőségeket is jelent a szerzők számára, megkönnyítheti a természetes személy alkotók munkáját, hozzájárulhat a szerzők szellemi erőforrásainak kihasználásához, rövidítheti az alkotói munkafolyamatokat, ezáltal pedig egyenesen a kreatívipar fellendüléséhez vezethet,⁴⁸ vagyis nem érdemes elzárkózni attól a potenciáltól, amit generatív MI felhasználása jelenthet a kreatív folyamatokban, a szerzői alkotások terén.

IV. A generatív mi modellek betanítása, avagy nyomon követhetetlen szerzői jogi jogsértések?

Szintén vitatott kérdéskör, hogy a generatív MI modellek betanítása, potenciálisan szerzői jogi védelem alatt álló művekkel megvalósít-e szerzői jogsértést vagy sem? Az e kérdésre adható válaszok természetesen esetenként differenciáltak. Viszont mielőtt a szerzői jog megsértéséről lehetne beszélni, annak a kérdésnek a megválaszolása szükséges, hogy minek minősül a védett mű generatív MI modellbe táplálása, engedélyköteles vagy esetleg szabad felhasználásnak?⁴⁹ Alapállításként megfogalmazható az a gondolat, hogy bármilyen felhasználás körébe is esik (jelenleg létező vagy új felhasználási módként szabályozás) a védett mű MI betanító adatbázisába táplálása, főszabályként engedélyköteles felhasználásnak minősül (amely alól vannak potenciálisan

⁴⁵ Bálint: i. m. 17. o., Grad-Gyenge – Tomasovszky: i. m. 6. o.

⁴⁶ Grad-Gyenge – Tomasovszky: i. m. 6. o.

⁴⁷ Grad-Gyenge – Tomasovszky: i. m. 8-9. o.

⁴⁸ Grad-Gyenge – Tomasovszky: i. m. 8-9. o., Kálmán: i. m.

⁴⁹ Grad-Gyenge – Tomasovszky: i. m. 4-5. o.

alkalmazható kivételek).⁵⁰ Az említett főszabály alól képezhet kivételt (a DSM irányelv implementációja következtében) az Sztj.-ben szabályozott szöveg- és adatbányászat.⁵¹ Ennek (mint a szabad felhasználásoknak általánosságban) eredeti rendeltetése, hogy a korlátozott privát használat célját szolgálja, legfőképpen különböző társadalmi érdekek érvényesülése érdekében (például oktatási, kutatási célokra).⁵² Ehelyett a gyakorlati érvényesülése e kivételszabálynak, hogy a nagy technológiai vállalatok használják eszközül a szellemi alkotások gazdasági célú kiaknázásához.⁵³ Ez az üzletszerűség általában a szabad felhasználások körét kizárja, mivel azok rendeltetésével nehezen összeegyeztethető, e rendelkezés esetében viszont van rá lehetőség, de annak megengedhetősége jelentősen korlátozott.⁵⁴ A témában kutatók közül mégis többen vizsgálódásuk egyik fókuszába helyezik a szöveg- és adatbányászatra vonatkozó kivételszabály alkalmazhatóságát (feltételeinek érvényesülését) a generatív MI modellek betanítása kapcsán. Ez utóbbi vizsgálódáson belül különösen a második követelményre, a jogosult tiltakozásának elmaradására⁵⁵ érdemes kitérni. Ugyanis a gyakorlatban úgy tűnik, hogy nem biztosított az érintett szerzők részére a tiltakozás lehetősége, főként előzetesen nem. E tekintetben jelentős probléma mutatkozik meg abban is, hogy legtöbb esetben a szerző tudomására sem jut, hogy műve MI modell betanításához lett felhasználva.⁵⁶ Vagyis hiába rendelkezik arról a szöveg- és adatbányászati kivételt biztosító szabály, hogy a szerzőnek joga van "tiltakozni" (*opt-out*) a felhasználás ellen, e jogának érvényesítéséhez nem áll rendelkezésére megfelelő eszköz.⁵⁷ Habár vannak olyan törekvések a betáplált védett művek utólagos megismerhetőségének biztosítása érdekében, mint például a témában kutatók által hivatkozott, e célra létrehozott keresőmotor,⁵⁸ véleményem szerint ez megközelítőleg sem nyújt valódi megoldást a problémára. Az adatok erre történő felvezetése alapvetően nem kötelezettség, de, ha ennek ellenére sor kerül a feltöltésre, nincsenek arra vonatkozóan alaki vagy határidőbeli követelmények, ezáltal nem biztosított sem a keresőmotorban fellelhető információk kimerítő jellege, sem az, hogy a felhasználást megelőzően vagy annak

⁵⁰ *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 4-5. o., *Békés Gergely – Grad-Gyenge Anikó – Horváth Péter*: Művészet a platformokon - A generatív mesterséges intelligencia elterjedésének hatása a szerzőkre, az előadóművészekre és a művészetoktatásra az AI Act tükrében. 2024. 11. o. <https://onlineplatformok.hu/files/19506ae6-ed01-49b2-8fea-d12b48569d55.pdf> (2025.11.19.), Copyright and Generative AI: Opinion of the European Copyright Society. https://europeancopyrightsociety.org/wp-content/uploads/2025/02/ecs_opinion_genai_january2025.pdf (2025. 11. 19.).

⁵¹ Sztj. 35/A § (1) bekezdés, *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 12. o.

⁵² *Rankin*: i. m.

⁵³ Uo.

⁵⁴ *Nicola Lucchi – Serra Hunter*: Generative AI and Copyright - Training, Creation, Regulation. 2025. 30. o. [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IUST_STU\(2025\)774095](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IUST_STU(2025)774095) (2025.11.19.)

⁵⁵ Sztj. 35/A § (1) bekezdés b) pont, *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 12. o., *Békés – Grad-Gyenge – Horváth*: i. m. 15. o.

⁵⁶ *Rankin*: i. m.

⁵⁷ *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 12. o., *Desmarais*: i. m., *Lucchi – Hunter*: i. m.

⁵⁸ *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 11. o.

megtörténteikor feltöltésre kerüljenek az oldalra. Egy másik ilyen megismerési forrást eredményezhet az Európai Unióban tevékenységet folytató MI szolgáltató vállalatoknak az a kötelezettsége miszerint a betanításhoz használt adatokról utólag összefoglalót kell nyilvánosságra hozniuk.⁵⁹ Viszont ez sem járul hozzá kellőképpen a szerzők jogainak védelméhez. Amennyiben ténylegesen betartásra kerülnek az AI Act erre vonatkozó rendelkezései, ezek az összegzések csak annyiban segítenék a szerzőt tiltakozási jogának érvényesítésében, hogy ezáltal utólag tudna tudomást szerezni az MI modellbe már betáplált, felhasznált műveiről. Az AI Act rendelkezéseinek betartására tartalmaz iránymutatásokat az Általános célú MI-re vonatkozó Gyakorlati Kódex, aminek követése viszont önkéntes az MI szolgáltató vállalatok számára, így ez érdeemben nem járul hozzá a szerzők érdekének és jogainak védelméhez.⁶⁰ Különösképp, mivel olyan nagy vállalatok is elutasítják az alkalmazását, mint a Meta.⁶¹ És hasonlóan az e célt szolgáló weboldal által nyújtott megoldáshoz, ebben az esetben is a szerzőre helyeződik át a folyamatos tájékozódás terhe.⁶² Vagyis amennyiben nem böngészi ezeket az összefoglalókat, internetes keresőmotorokat annak érdekében, hogy megtudja műveit felhasználták-e MI modellek betanításához, nincs lehetősége e tevékenységek ellen tiltakozni sem.⁶³ Továbbá mindkét esetben megállapítható, hogy az adatbázisba táplálás előtt semmi lehetősége nincs az információk megismerésére, ezáltal ellenzése kifejezésére sem. Ezek alapján az állapítható meg, hogy a szabályozás és a gyakorlat is lemaradt a gyorsan fejlődő MI technológiával szemben.⁶⁴ Jelenleg a szerzők e tekintetben elsősorban (sok szempontból megfelelőbb) proaktív védekezési lehetőségekre támaszkodhatnak. Ilyen lehetőség a szerzői jogi megjegyzés vagy figyelmeztetés (melyben az MI betanításához történő felhasználás elleni tiltakozás szerepel) beillesztése a mű elejére, vagy olyan formátum alkalmazása, ami az internetről táplálkozó AI szoftverek számára olvasható, specifikus tilalomként szolgál (*robots.txt*).⁶⁵ Továbbá már olyan megelőző jellegű védekezési lehetőség is a szerzők rendelkezésére áll, hogy “megfertőzzék” a művet egy program segítségével, amely következtében az nem lesz olvasható az AI modellek számára.⁶⁶

⁵⁹ Grad-Gyenge – Tomaszewski: i. m. 14-15. o., Desmarais: i. m., Marcelin Tristan Jacques *Marvel*: AI and copyright: The training of general purpose AI.

[https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_ATA\(2025\)769585](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_ATA(2025)769585) (2025. 12. 05.).

⁶⁰ Desmarais: i. m., Az MI általános célú gyakorlati kódexe.

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/hu/policies/contents-code-gpai> (2025. 12. 03.).

⁶¹ Cynthia Kroet – Amandine Hess: Vitatják az EU mesterséges intelligenciáról szóló gyakorlati kódexét a webóriások. Euronews. <https://hu.euronews.com/my-europe/2025/07/23/vitatjak-az-eu-mesterseges-intelligenciarol-szolo-gyakorlati-kodexet-a-weboriasok> (2025. 12. 03.).

⁶² Grad-Gyenge – Tomaszewski: i. m. 15. o.

⁶³ Desmarais: i. m.

⁶⁴ Molnár: i. m.

⁶⁵ Practical Tips for Authors to Protect Their Works from AI Use. <https://authorsguild.org/news/practical-tips-for-authors-to-protect-against-ai-use-ai-copyright-notice-and-web-crawlers/>. (2025. 12. 05.), Holly Rhiannon: How to protect your writing from AI scraping. https://www.stygiansociety.com/post/how-to-protect-your-writing-from-ai-scraping?srltid=AfmBOorURK9Yy5aV_ZxhqQsfY_dgMzridp8Hrm3Y6qlLD1AWEUTfaIpr (2025. 12. 05.).

⁶⁶ <https://nightshade.cs.uchicago.edu/faq.html> (2025. 12. 05.).

Viszont, amiért mégsem érdemes e kérdéskörnek a túl hosszas feltárásába bocsátkozni, abból az okból fakad, hogy egyre inkább jellemző a témában történő kutatások eredményeként megszülető tanulmányokban,⁶⁷ hogy arra a következtetésre jutnak a szerzők, hogy a generatív MI modellek betanítása mégsem feltétlenül minősül szöveg- és adatbányászatnak.⁶⁸ Ez ugyanis egy automatizált adat, illetve információ kinyerést magában foglaló tevékenység, és mint a felhasználás kivételszabályait általában, ezt is szigorúan kell értelmezni.⁶⁹ Ennek értelmében pedig olyan tevékenység, ami valamilyen “kifejező” (elsősorban a bemeneti adattal való hasonlóságot) kimeneti tartalom generálását célozza (végső soron a generatív MI modellek betanítása is erre irányul), nem feleltethető meg e kivételnek.⁷⁰ Egy az Európai Parlament Jogi Bizottságának felkérésére elkészült tanulmány is ezt az álláspontot támasztja alá.⁷¹ Ebben az esetben pedig nincs a védett mű MI adatbázisába történő betáplálására alkalmazható kivételszabály. Következésképp az állapítható meg, hogy a generatív MI betanítása során, a védett művek engedély nélküli felhasználásával szerzői jogi jogsértést valósítanak meg.⁷²

Tehát, ha felételezzük, hogy a szabad felhasználás jelenleg vizsgált esetköre (annak egyéb típusaival együtt) kizárható az MI modellek betanításának vonatkozásában, viszont az megállapítható, hogy ez a tevékenység felhasználásnak minősül (tehát nem a szerzői jog körén kívül esik), akkor megállapítható, hogy engedélyköteles. A védett műveknek engedély hiányában történő felhasználása egyértelműen jogsértést valósít meg az érintett szerzők sérelmére, viszont a jogsértéssel összefüggésben egyéb kérdések merülhetnek fel. A generatív MI következtetéseket a modell adatbázisába táplált adatok alapján tud levonni. Az általa felismert összefüggések, minták szerint tudja meghozni a döntését, létrehozni az utasításnak megfelelő kimeneti tartalmat. Így az MI által “önállóan” (vagyis nem közvetlenül egy védett műből merítve, hanem a megtanult adatok alapján) generált eredmény is végső soron az adatbázisba betáplált szerzői műveken alapul. Ennek következtében a védett művek betanításával kapcsolatban felmerülhet az a kérdés, hogy a bemeneti adattal megvalósított visszaélés (tehát az MI adatbázisába jogosulatlanul betáplált védett mű) kimeneti adatként újra megjelenhet-e? Ennek egyik módja lehet, hogy az MI által generált tartalom teljes egészében egy adott (a betanító adatbázisba került) műre vagy adott szerző műveire jellemző

⁶⁷ Study Reveals: AI Training is Copyright Infringement. Initiative Urheberrech. <https://urheber.info/diskurs/ai-training-is-copyright-infringement> (2025. 10. 05.), *Lucchi – Hunter*: i. m. 31-50. o., *Marvek*: i. m.

⁶⁸ *Grad-Gyenge – Tomasonszky*: i. m. 13. o., *Tim W. Dornis*: The training of generative ai is not text and data mining. European Intellectual Property Review 2025/2. sz.

⁶⁹ *Lucchi – Hunter*: i. m. 42-43. o., *Dornis*: i. m. 9. o., Copyright and Generative AI: Opinion of the European Copyright Society. https://europeancopyrightsociety.org/wp-content/uploads/2025/02/ecs_opinion_genai_january2025.pdf (2025. 11. 19.).

⁷⁰ *Lucchi – Hunter*: i. m. 42-43., *Dornis*: i. m. 10. o.

⁷¹ *Lucchi – Hunter*: i. m. 31-50. o.

⁷² *Rankin*: i. m., Study Reveals: AI Training is Copyright Infringement. Initiative Urheberrech <https://urheber.info/diskurs/ai-training-is-copyright-infringement> (2025. 11. 19.).

vonásokat másolja le, ezáltal megtevesztésig hasonlít a szerző által használt jellegzetes stílusra.⁷³ Viszont mivel önmagában a szerzőnek, a szerző műveinek stílusát kifejezetten nem védi a szerzői jog, ennek jelenleg a szerzői jogsértés szempontjából érdemi jelentősége nincs, a szerző személyiségi jogai kerülnek megsértésre ezáltal.⁷⁴ Így a jogosulatlan felhasználáshoz csak súlyosító tényezőként kapcsolódik, de mindenképp aggodalomra okot adó a visszaélés vonatkozásában, hiszen tovább súlyosbíthatja annak hatását a sérelmet elszenvedett szerzőre nézve. Viszont abban a kontextusban felmerülhet, hogyha az így létrejött (másik művet vagy szerzőt “imitáló”) eredmény szerzői jogi védelmét vizsgálánk, ez esetben az egyéni-eredeti jelleg vonatkozásában lehetne jelentősége.⁷⁵ Másrészt pedig felvethető az a helyzet, amely során a kimeneti adatban részben vagy egészben megjelenik ugyanaz a betanításhoz jogosulatlanul felhasznált mű. A témában kutatók véleménye ennek kapcsán is differenciált. Egyes szerzők szerint a védett művek MI modellbe történő betáplálása ellenére, a kimeneti adatban azok nem jelenhetnek meg felismerhető formában.⁷⁶ Ezzel ellentétes álláspontot képviselő kutatók szerint viszont, mivel az MI tanulmányozza (és elraktározza) a betanító adatot, abban megismert információkat, amennyiben erre irányuló, megfelelő utasítással látják el, újra megjelenítheti a generált tartalom formájában a betanításhoz felhasznált művet.⁷⁷ Ez utóbbit igazolja az is, hogy a fent említett német ügyben például védett dalszöveget képes volt a generatív MI a felhasználói (tehát a kimeneti) oldalán ismét visszaadni.⁷⁸

Lényegét tekintve tehát, amennyiben általánosan elfogadottá válik az az álláspont, hogy a generatív MI modellek betanítása nem feleltethető meg a szöveg- és adatbányászat kivételszabálynak, ezáltal egyértelműen megállapítható lesz az ilyen felhasználások esetén a szerzői jog megsértésének ténye. Ez esetben természetesen további megválaszolandó kérdések eldöntése is indokolt lesz, mint például, hogy kit lehetne felelősségre vonni, ha az MI védett mű jogosulatlan felhasználásával jogsértést követ el?⁷⁹ Hogy jut egyáltalán a szerző tudomására a jogsértés ténye, ha nyomon követhetetlen a betanító adatbázisban felhasznált mű? Hogyan kivitelezhető jogszerűen a védett művek felhasználása a betanításhoz, rendelkezésére áll ehhez a szolgáltatóknak, illetve szerzőknek egy egyszerű és átlátható engedélyeztetési forma? Ezek megválaszolása a jövő kérdése, hiszen előbb arra a feloldatlan érdekellentétre kell választ találni, ami szerzők védett műveikhez

⁷³ *Ld. Dornis*: i. m. 14-15. o.

⁷⁴ *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 5. o., *Dornis*: i. m. 14. o.

⁷⁵ *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 8. o.

⁷⁶ *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 11. o.

⁷⁷ Study Reveals: AI Training is Copyright Infringement. Initiative Urheberrech <https://urheber.info/diskurs/ai-training-is-copyright-infringement> (2025. 11. 19.).

⁷⁸ 42 O 14139/24. LG Munich. 2025.

⁷⁹ *Grad-Gyenge – Tomasovszky*: i. m. 7. o.

fűződő engedélyeztetési joga és az szolgáltatók minél gördülékenyebb MI fejlesztési érdeke között húzódik.

V. Összegzés

Összességében elmondható, hogy habár a generatív MI korlátozott mértékben, eszközként történő használata lehetőséget nyújthat a szerzők számára, hogy kreatív gondolataik kifejezésére az alkotói folyamat során akár egyszerűbb, időhatékonyabb vagy éppen komplexebb megoldás álljon rendelkezésükre. E lehetőség kihasználásához viszont egy teljes egészében a természetes személy alkotó által vezérelt alkotói folyamat eredményeként létrejött mű szükséges, annak érdekében, hogy az megfeleljen a szerzői jog elveinek. Árnyszövege azonban a generatív MI felhasználásnak és az ebből fakadó lehetőségeknek, hogy nem csak javára válhat a szerzőknek, hanem egyenesen ellehetetlenítheti alkotói tevékenységüket, jogaik védelmét. Ez utóbbi vonatkozásában indokolt a kiemelése annak a szerzői jogsértésének, amely során a szerző védett műveit jogosulatlanul használják fel a generatív MI modellek betanításához. E tekintetben különösen szükségesnek mutatkozik (fent említettek alapján), hogy a problémát elsősorban az uniós (és nemzeti) jogalkotó vagy új jogi norma alkotásával, vagy pedig meglévő szabályok módosításával orvosolja. Mivel ez az összetett, ellentétes érdekeket tömörítő probléma egyértelmű szabályozást igényel annak érdekében, hogy a jogosulatlan felhasználások elkerülhetőek legyenek, de mégse álljon a tilalom a technológiai fejlődés útjába. Egyensúlyt kell ugyanis teremteni a szerzők, illetve a kreatív ipar védelme és a generatív MI technológia további fejlődésének elősegítése között. A védett művek generatív MI modellek betanításához történő felhasználása (amennyiben a fent említett kivételszabály nem alkalmazható) annak engedélyezésétől függ, ez kétféleképpen alakulhat. Az esetek többségében valószínűsíthetően a szerző nem kíván hozzájárulni ahhoz, hogy művét a betanításhoz használják, ehhez viszont szükséges a tiszta jogi környezet megteremtése (amiből egyértelmű a tartalmat felhasználni kívánó vállalat számára az engedélykérés szükségessége) és optimális esetben egységes engedélykérési formák kidolgozása is segíteni tudná a szerzőket, a formai egyszerűsítés pedig a generatív MI technológia fejlődéséhez (fejlesztéséhez) is segítséget nyújtana. Egyes esetekben pedig előfordulhat, hogy a szerző hozzá kíván járulni a műve felhasználásához (valószínűleg megfelelő jogdíj ellenében), amihez ugyanezen feltételek fennállása szükséges (egyértelmű jogszabályi környezet és lehetőleg egyszerűsített, egységes engedélyezési eljárás). Mindennek pedig előkérdése a szöveg- és adatbányászat kivétel generatív MI modellek betanításához történő alkalmazhatóságának megválaszolása, aminek állása jelenleg a kutatók között is kétirányú (épp úgy, mint a szerzők és a technológiai vállalatok között). Ez utóbbi a szabálynak vagy a jogalkotás, vagy a jogalkalmazáson belüli értelmezés körében történő egyértelművé tétele

szintén feltétlenül szükséges. A jövőben a szabályozásnak, illetve a jogalkalmazásnak fejlesztése, alakítása során érdemes a fókuszba helyezni egyrészt a szerzők generatív MI általi ellehetetlenítésének megelőzését, megakadályozását, Másrészt pedig azt a lehetőséget, amit a generatív MI jelenthet a szerzői alkotásokra és a szerzői jogra nézve, ha annak az alkotó folyamatokba történő becsatornázása irányítottan, különböző tényezők mérlegelésével és meghatározott keretek között történik